

Transkribering av Intervju med Torvald Bergwall

KA Svenska kyrkan idag predikar ju inte längre skärseld och domedag men det gjorde man på medeltiden - då fanns det en rädsla att om man inte gjorde gott så blev man bestraffad. Det resonemanget går igen i vissa krätssardagens miljötänk - att om man inte gör gott ifrån sig och inte återvinner och inte lämnar ifrån sig ett litet fotavtryck så blir man straffad av översvämningar, stormar, jordbävningar. Det är inte längre gud som straffar, det är jorden som straffar.

TB Du pratar om konsekvenser av att vara rädd och.... vi har ju en del och en skuld i att klimatet förändras. Jordens uppvärmning och koldioxidutsläpp och sådana saker - det är ju påtagligt att människan har en del i den processen. Det är ju bara att konstatera.

KA Jag säger inte att det inte är så, men det finns t.ex. - när man pratar med barn på lågstadiet - så är det väldigt många som är rädda, som tror att jorden ska gå under, det finns unga par som inte vill gifta sig eller skaffa barn för att de tror att framtiden är så mörk och det finns en otrolig rädsla för att människan kommer att förstöra jorden och där finns en liten parallell till ett tidigt kristet tänkande att vi är födda onda och vi måste gottgöra oss hela tiden annars blir vi straffade. Då blev vi straffade av gud, nu blir vi straffade av jorden.

TB Jag vet inte om jag kan helt automatiskt kan gå in på det spåret och hålla med när det gäller klimatfrågan. När det gäller klimatfrågan så är det en så uppenbar konsekvens och produkt av att vi inte vårdar skapelsen och det är klart att vi får stå för konsekvenserna själva och det har ju ingenting med... det är ju uppenbart så utan att vi behöver blanda in det ena eller det andra - historiskt.

KA Vad jag menar är - tror du att det finns ett behov - att människan har ett behov av att det finns en konsekvens som domedagen eller jordens undergång?

TB Alltså... För min del brukar jag tala om... jag har ett ansvar naturligtvis, men för att vi ska orka bära det här ansvaret så måste vi också ha inslag av hopp och ljus och.... sånt som ger oss kraft att kämpa emot. Det är snarare den delen jag vill betona idag än vi gjorde på medeltiden eller vad du nu är ute efter. Jag tror... I samtal med folk så är det uppenbart att det är det de behöver. De behöver lyftas istället för att slås ner för det är klimatet och det är andra saker också som blir så påtagligt när vi människor inte sköter oss och då menar jag när vi inte är barmhärtiga mot varandra. Den stora flyktingströmmen här - den beror ju på människans förhållande till.... till sig själv, till sina medmänniskor. Det är ju uppenbart att det är så. Och jag hör aldrig någon skylla på gud eller skylla på att... att gud kommer att straffa oss. Det kan väl finnas sekter som håller den tråden vid liv, men jag tror att många inser att det är vi själva som bidrar till det som sker.

KA Svenska kyrkan har ju blivit som du säger ljus - man pratar om hopp och kärlek...

TB och hjälpa varandra så gott man kan...

KA Precis och då har man gått ifrån det man för länge sedan - jag pratar medeltid eller tidigare - då skrämde ju kyrkan väldigt mycket och nu försöker den lyfta upp och då menar jag att det kanske finns ett behov hos människan att vara skrämmd - att bli skrämt - för nu är vi ju skrämnda över vad som kan hända om vi inte återvinner, om vi inte sluta köra bil. Det finns ju en tanke och det är inte kyrkan som predikar detta idag, men det är miljörelsen som predikar lite grann att jorden ska hämnas på oss.

TB Vi pekar ju också på ansvaret vi har för skapelsen, t.ex. när vi pratar om miljöfrågor. Det finns det i själva uppdraget att vara människa den här biten att vi ska också vårda och vara delaktiga i en god utveckling och det har ju både med naturen - miljön i meningen naturen runt omkring oss, men också det vi är medmänskliga och det vi förser våra barn med - med rätt utrustning osv - för framtiden. Och där ligger det ett ansvar, naturligtvis på oss och det kan vi ju också berätta i vår förkunnelse. Mer peka på det än att skrämma. Jag känner inte igen den bilden från idag - att vi skrämmar folk.

KA Inte svenska kyrkan - inte alls - det säger jag inte. I miljörelsen finns det en rädsla att om man inte tar hand om naturen så blir man - och får ta de konsekvenserna som kan bli ödestigna så lite grann att jorden hämnas på oss. Jag säger inte att svenska kyrkan i något sätt är delaktiga i det, men man kan dra paralleller till en tidig kristendom i Sverige - inte dagens kristna kyrka, inte alls, men den tidiga kristna kyrkan som förkunnade att om man syndade som kom man till skärselden eller... om man blev utslängd ur kyrkan så kom man till skärselden, där fanns ett helvete, det fanns en straffande gud.

TB Ja.... så kan det ha varit. Jag vet ju att det förkunnades en helveteslära en gång i tiden även från frikyrkligt håll, men... idag - och det är ju det som är det viktiga - så har vi en stark miljörelse i samhället, en stark miljööst som bockar på uppmärksamhet, som bockar på att vi ska anamma den här konsekvensen det får om vi inte... om vi inte försöker bidra var och en till sin bästa förmåga till god hushållning och vi kan väl bestyrka det bara och säga att det är viktigt att vi... på alla sätt gör det bästa. Här i Kirsebergkyrkan, t.ex. så har vi något som heter.... solidariskt altarbord, det innebär alltså att vi odlar våra altarbommor själv, vi har fair trade produkter - vi har ju restaurang här med fair trade produkter, vi har.. vi odlar... saker och ting - örter och grönsaker som vi använder då i restaurangen och i verksamheten, vi har bikupor på taket för att ha egen honung. Man har alltså - under många år - försökt visa på att kyrkan också kan ta ansvar för miljön genom att själv i sin verksamhet kan ha en sådan närhet till miljöarbetet. Så det väl på så sätt som kyrkan idag kan predika om vikten av god omvård och ömhet för skapelsen - genom att själv visa vägen genom handling.

KA Om man tittar på - runt om i västvärlden - så lever vi just nu i en tid där folk känner stor rädsla och oro, osäkerhet. Ur ett andligt perspektiv - vad tror du det beror på?

TB Jag tror det är självbevarelsedrift. Man blir rädd när man ser att det bankar åt helskotta - då blir man väl rädd. Det har väl ingenting med andlighet att göra. Det är mer en mänsklig.... det är mänskligt att bli rädd för det som kan drabba en själv, ens närmaste. Ja, det kanske handlar om jordens framtid. Kommer jorden att bestå eller inte. Vi ser ju hur miljöforskarna och de som nu samlas för miljömöten är alvarliga -

de har en alvarlig min för att det är alvar nu och det måste vi också peka på som kyrka.

KA Du tror inte det är så att folk nu inte har något som de kan... alltså de har inte religionen centralt i sin vardag, de har ingenting som ger dem stöd utan de är.. just nu är det ju var man för sig själv det finns ingen central organisation som binder folk, som binder folk att - på gott och ont, tycka och tänka och på så sätt ge någon slags stabilitet.

TB Det är möjligt att det är så. Det man kan se är ju ändå att när människor - när någonting händer, något alvarligt - reagerar man ofta med att tända ljus och lägga blommor som t.ex. när Parishändelsen hände eller när det sker en trafikolycka. Hemma där jag bor så är det en pojke som omkommit - som blivit påkörd i trafiken och där ligger det ständigt blommor och ett tändt ljus finns det. Det har varit så nu i flera år och jag tror att människor söker ett hopp i den här mörka tillvaron och det är vi kan bidra med - att vi får lyfta hoppet och ljuset. Vi måste ha någonting som stärker oss i vår kamp och då säger vi, från kyrkans håll, att livet är inte meningslöst. Vore det meningslöst - om ingenting hade nån mening då kanske man skulle ge upp när det händer saker, men vi menar att det finns en vilja till att livet har ett innehåll och mening för oss och för kommande generationer då manas vi på det sättet att kämpa vidare mot de mörka krafter som vi själva bidrar till att gestalta här på jorden.

KA Jag har en sista fråga. Ser du en parallell mellan jorden och gud? Kan man kalla moder jord och naturen... kan man sätta ett likamedstecken mellan naturen och gud? Kan gud för dig också innefatta jorden och miljön eller är det något som är separerat?

TB Nej det är inte separerat. Alltså - enligt vår tro så... man brukar ju säga så här va - om man går in för en sak så lägger man sin själ i det. Och jag tror att guds själ är nedlagd i hela skapelsen. Vi tror ju att skapelsen är guds vilja och att den är god. Skapelsen är från början en god sak för att den är skapad av guds kärlek och när det är... Man kan säga så här - det är bara kärleken som kan bygga och göra så här fint och vackert och meningsfullt för motsatsen river ner och förstör alltså måste vi kämpa för kärleken och då är vår övertygelse att det är med godhet och kärlek allt ont, även i miljöförstörelsehänsyn ska övervinnas. Att kärleken ska övervinna allt ont - det är vår övertygelse.

KA När du säger kärleken då menar du gud? Gud är kärleken?

TB Ja, gud är kärleken i vår mening.

KA kan jorden vara kärlek? Kan man tillbe jorden och ändå be till gud?

TB Alltså världen och universum och vår jord också tillhör guds skapelse och vi menar att om gud har lagt ner sin kärlek i skapelsen så ska vi inte förstöra den. Så jorden är en produkt av guds kärlek - om man säger så istället för tvärt om. Och då är också livet på jorden menat att vara gott och som sådan har vi del i det

KA När du säger att vi har del i det - vem mer har del i det? Det är inte 100% människan?

TB Vi kommer ju in på en väldigt svår sak då... och det är ju det som kallas Teodicéproblemet - varför finns det så mycket ont om gud är god. Det är ju jättestort och omfattande och komplext problem. Det finns ju t.ex. problem som vi inte kan rå på som t.ex. naturkatastrofer som inte har med klimatproblemet att göra. Jag tänker på jordbävningar och ... man kan tänka sig ett scenario där ett hot kommer utifrån och det är ju en slags ondska som finns och katastrofer som finns och sen, å andra sidan finns det katastrofer som vi själva bidrar till. Om vi tar t.ex. kriser som Syrienkriser, krig och sådan här saker.

KA Om vi koncentrerar oss på de som vi inte har något inflytande över, som t.ex. jordbävningar, vulkanutbrott eller meteoritnedslag. Vem har del i den ondskan?

TB Ja, det var det jag ville säga vi har ett komplext problem i teodicéproblemet som vi rent av kanske aldrig kan förklara heller eller förstå. Det finns saker som vi inte kan förstå. Men det jag... man får acceptera att det finns och vi kommer aldrig kanske att finna någon orsak till det hellre. Vi kan hellre koncentrera oss på sådant vi kan bidra med för att göra världen bättre och då... tycker jag att man ska använda sina krafter till det istället för att grubbla över varför det finns saker som vi inte rå över. För det kommer vi kanske aldrig att hitta något svar på. Så det är väl en modell som jag tycker är en god hjälp i mitt eget tänkande att vi har resurser och - andligt eller mentalt - för att göra något bra och det ska vi göra. Ja, det är så.

KA Tack så jättemycket.